

Frățiorul Trei Porți

– fragmente de roman –

unu

*

– Aliniați-vă.

Am început să mirii, mental, firește, la adresa fetelor ăstora care nu făcuseră armata și nu știau ce e aia o formație. De altfel, nici cei mai tineri dintre băieții nu erau în altă situație. Asta e.

– Începem de la *Cocorul alb își desface aripile*, continuăm cu *Perierea genunchiului*, pînă la capătul terenului, și ne întoarcem cu *Respinge capul maimuței*. Tso.

Mergem așa o vreme, continuăm cu alte tehnici, unii mai pierd șirul, *shifu* îi corectează.

– Buuun, acum facem *Cocoșul de aur stă într-un picior*. Tso.

Sună un mobil. Al cui o fi, că nouă ni s-a spus foarte clar să ni le închidem. Aha, al lui *shifu*.

– Mă scuzați o clipă, și se îndepărtează. Noi stăm, și stăm, și stăm în continuare. Trec cîteva minute.

– Da, foarte bine. Mă gîndeam eu că nu vă stă mintea aici. Țsta a fost un bun exercițiu pentru a o aduce la locul ei. Ar trebui să știți, nu, nu în sensul intelectual al termenului, că, în afară de ce faceți aici, nimic nu contează. Mai mult, nimic nu există. Și ca să vi se fixeze asta mai bine, ce-ați zice de un mic *zhuang*?

Se termină și asta, mai facem cîteva exerciții de cultivare și o luăm, cîte doi, cîte trei, spre hotel.

*

– Cum ți-a plăcut? (Țsta e Dan, un tip rotofei și simpatic, cu care m-am împrietenit din prima. Să vedem cum o fi cu ceilalți).

– Încă n-am o părere. Parcă un pic mai greu ca la alte stagii, dar parcă stă să ne explice mai mult, ceea ce mi se pare OK. Ne vedem la masă.

Mă duc la baie. Din oglindă mă privește o mutră de novice buddhist (mă tusesem zero acum vreo două zile) și mă gîndesc că, dacă în locul tricoului portocaliu aș fi avut o robă de aceeași culoare, asemănarea ar fi fost perfectă. Încep să nu mai pricep nimic. Sanfeng a fost totuși daoist. S-ar cuveni să am părul lung, legat în coadă de cal. Dar dacă oricum îmi stă numai afro? Zic ăștia că în China, pe bani relativ puțini, îți îndreaptă părul și stă așa cîteva luni, destul ca să nu le pară ciudat celor de acolo. Îmi amintesc de o poezioară citită cîndva într-o carte de povești

umoristice chinezești în care un daoist face mișto de un buddhist, zicîndu-i că, dacă i s-ar tăia urechile, capul i-ar arăta ca un pepene. Ei și? La masă cu mine!

*

– Fetelor, ia ieșiți voi două în fața formației și executați forma de 40, stilul Yang.

Au ieșit, au executat, cu o grație care chiar m-a surprins, și s-au oprit, așteptînd aprecierea lui *shifu*. Una din ele mi-a reținut atenția: micuță, roșcată și plinuță.

– Vedeți? Asta e concentrarea cu care trebuie să lucrați. Le-am ales pentru că știu că nu se cunosc între ele, sînt din orașe diferite, dar eram sigur că sincronizarea va ieși perfectă, așa cum s-a și întimplat.

Am regăsit-o după-amiază la teren. Exersa o formă de sabie pe care n-o mai văzusem, cu sărituri, întoarceri bruște, aruncarea sabiei în sus și prinderea ei, după care urma salutul. M-am abținut să aplaud, deși îmi venea, și m-am trezit cu ea lîngă mine.

– Cum se cheamă forma pe care ai executat-o? Scuză-mă, am uitat să mă prezint. Bogdan Grigorescu.

– Lia. Lia Florescu. De fapt – zîmbi încurcată – Magnolia Florescu, dar sună cam aiurea. Mă gîndesc ce-o fi fost în capul alor mei. Poate ar trebui să iau în serios povestea că era primăvară și că taică-meu, în drumul spre maternitate, a luat o magnolie pentru mama. Și forma se cheamă Sabia Dragonului – Longhua Jian. Am învățat-o în China la un stagiul. Dar nu o știu ca lumea încă, așa că dacă o să-mi ceri să te învăț, o să îți spun să vii peste cel puțin un an. Sau să vii cu mine în China la stagiul din vara asta.

*

– Dacă aveți nevoie de proiector, e gata instalat. Probabil că aveți prezentarea pe stick; nu trebuie să vă faceți probleme cu virușii, calculatorul e curat, și stickul dumneavoastră va fi scanat, de îndată ce-l introduceți. Succes!

Intru în sală și respir adînc. Vreo cinci persoane, din care două din partea organizatorilor, iar ceilalți sîntem cei trecuți în program cu comunicări la secțiunea asta. Asta e – măcar să-mi joc

cum trebuie rolul, să mă dau universitar la standarde occidentale. Dar totuși fata aia cu poezia concretă ar fi trebuit să vină, fie din curiozitate, fie pentru că, la urma urmei, am invitat-o.

Întrebări de curtoazie, răspunsuri convenționale, un tip cu o lucrare interesantă, cu care fac schimb de adrese de mail și numere de telefon. Cam puțin... Înainte de a începe, mă uitasem pe geam în curte. Pare un loc destul de liniștit, numai bun să încerc să mă calmez.

Cobor câte două trepte, respir profund, cum ni se zisese, încerc să mă relaxez, și încep. Cu coada ochiului, văd o siluetă cum se ridică de pe o bancă și mi se alătură. Terminăm, și vine spre mine.

– Nu știam că forma simplificată Wudang e cunoscută în țara dumneavoastră, îmi spune în engleză. Mi-am permis să exersez împreună cu dumneavoastră, pentru că n-am îndrăznit să vă întrerup ca să vă cer permisiunea. Vă rog să mă scuzați dacă v-am deranjat.

E domnul profesorul Wang, cel care a vorbit ieri despre receptarea poeziei moderne occidentale în China începutului de secol XX.

– Dar nu m-ați deranjat deloc. Dimpotrivă, m-am bucurat că nu trebuie să exersez de unul singur. V-ar deranja să vă cer o părere sinceră?

Ezită o clipă, apoi spuse:

– E o execuție corectă, v-ați însușit principiile de bază și n-ați făcut greșeli. Dar aveți de finisat o mulțime de detalii. Ca noi toți, de altfel, se grăbi el să adauge. Însă eu nu sînt un maestru ca să apreciez just nivelul dumneavoastră. Aici, un cuvînt greu de spus l-ar avea maestrul meu, *shifu* Zhang. V-aș putea pune în contact dacă ajungeți cumva în China.

Văzîndu-mi zîmbetul sceptic, continuă:

– Știu că spun o banalitate, dar drumul de o mie de *li* începe cu un pas. Ce-ar fi să schimbăm niște date de contact? Universitatea mea are un program de schimburi internaționale și, dacă reușiți să propuneți un proiect convingător, cine știe cîți pași ați făcut deja pe acest drum. Convingerea mea e că ne vom mai întîlni.

Ne strîngem mîinile și pleacă, lăsîndu-mă visător.

doi

*

– Frate Smetie, acu' că ești nou la sfînta mănăstire, te-am dat în ascultare la părintele Smardie, și ți-o mai spune el ce ai de făcut și te-o învăța cele de cuviință.

Fost-au acest Smardie om mare de statu, de stătea de obicei cocîrjat prin încăperi, de parcă i-ar fi fost frică să nu ia tavanul în cap, și era împodobit cu o tîrsină de barbă roșie de-i ajungea pînă la mijlocul pieptului. La brîu era încins cu o funie zdravănă, nu din umilînță, cum credeam eu, ci, cum avea să-mi spună, pentru că nu se știe cînd putea fi de folos. La îndemînă se afla un toiag noduros, din stejar, pe potriva staturii lui. De asemenea, i se ițeau din sîn niște mătănii de piatră șlefuită, numai bune, aveam să aflu, să ți le înfășori pe mînă cînd voiai să-i dai cuiva una în numele Tatălui.

Fiule, uite care-i treaba: după cum cred că ai băgat de seamă din înfățișarea mea, eu nu am fost dintotdeauna călugăr. Ba chiar pot spune că n-am prea umblat pe cărările Domnului, de am ajuns să se pună preț pe capul meu. Așa că într-o zi, cînd am ajuns la o ibovnică de-a mea, hangîță, aceasta m-a cinstit cu o ulcea de vin. Bun vin, de am căzut ca trăznit, și m-am trezit legat fedeleș și osîndit la furci. Noroc cu preasfințitul Agapie, starețul acestui sfînt lăcaș, care i-a dat cui trebuie o pungă de galbeni, șoptind ceva despre armașul Agachi și spunînd că mort i-oi fi bun lui Scaraschi pe ceea lume, dar că el are de lucru pentru mine pe lumea asta, și cine știe, poate că oaia rătăcită s-o întoarce la Domnul. Iar dacă vreți să spînzurați pe careva, tot îl aveți pe ajutorul lui, pe care l-ați prins hirjonindu-se cu Anicuța, hangîța, prin fin. Și curvei ați face bine să-i trageți cîteva bice peste cur, să se învețe minte să-și mai vîndă bărbatul, chiar dacă nu e cel legiuit.

Deci, preasfințitul Agapie, dacă nu știai, e fiul cel mic al bătrînului Agachi, armașul, de care ți-am pomenit, iar frate-su cel mare, Culiță, ca să-i ia partea de moștenire, l-a băgat cu sila la mănăstire. Acu', el s-a împăcat cu asta, dar mai sînt niște pămînturi ale sale care ar cam fi ale mănăstirii, iar Culiță nu vrea să dea un sfanț măcar. Și aici trebuie să mergem noi, să-l lămurim că nu-i bine să-ți primejduiești sufletul luînd ce nu-i al tău, mai ales dacă-i al Domnului. Și Culiță aista se mai ține și de alte blăstămății: avem cîteva sălașe de țigani, oameni cu frica lui Dumnezeu – cit ce mă văd încep a-și face cruci și a-și zice *Doamne apără!* Și nu dă iama blăstămatul cu cîțiva oameni ai lui de răpește cîteva fete, frumoase de pică de-am auzit apoi că le-a vîndut pe la case de desfrîu prin Franția și pe la Stambul? Păi să nu-l bată Dumnezeu? Și pînă atunci, ca arvună, să nu-l batem noi?

Te văd flăcău zdravăn. Ți-oi da un toiag ca al meu, că noi, nevrednicii monahi n-avem voie să umblăm cu arme ucigătoare la noi, ne e îngăduit doar să ne apărăm. Ia și un rînd de mătănii, că ți-or prinde bine. Știi ce să faci cu toiagul? Am auzit că ai fost la oaste, și dacă știi să folosești o lance, te descurci tu. Te-oi mai învăța eu cîte ceva după ce ne întoarcem...

Cînd să ieșim din chilie, ne taie calea o miță neagră.

– Ptiu, drace, îmi scuipe în sîn.

– Ţezi blînd, că aiasta-i Paraschiva, mița noastră. Mai bine-zis, a mea. Nu vezi ce frumoasă-i? Și să știi că-i și deșteaptă. Și prinde șoareci, o minunăție. Dacă te întrebi de ce-i zice așa, află că am găsit-o de Sfînta Parascheva, cînd veneam de la slujbă. O mițucă prăpădită și spărietă, ce se aciuse în vîrfurile unui copac, de frica unor dulăi. Și am luat-o la mine în chilie, să am cu cine mă sfătui din cînd în cînd. Îi dau ce mîncîc și eu, și-mi păzește de șoareci terfeloagele și ce-o mai fi pe-aici prin sărmana mea chilie. Cînd o veni vremea, i-oi găsi un cotoi vrednic, să se așeze și ea la casa ei, dacă aici nu i-o mai plăcea, da' atunci cred că o să plece, că nu putem ține aici stîna de mițe. Nu te uita așa, că am umblat și pe la școală, și cînd îmi lasă ceva vreme nevoințele monahicești, ca și cele de alte soiuri, află de la mine că nu e mai plăcută și mai de folos zăbavă decît cititul cărților.

*

De la poarta mănăstirii pornea un drum destul de larg și îngrijit, care dădea în drumul mare spre Roman. N-am mers noi mult, cînd Smardie îmi făcu semn cu capul s-o luăm la dreapta, pe o potecă pe care n-o băgasem de seamă, înspre un pîlc de copaci. Trecurăm de ei și o luarăm la deal, unde începeau să se vadă fagi și mesteceni.

Începurăm să suim, mai mult pe lîngă drum, prin tot felul de hățșuri, pentru că, zicea Smardie, nu e bine să ne vadă prea multă lume, dacă se poate, nimeni. Trecem pe lîngă o troiță, Smardie își face cruce și eu după el, și deodată vedem o casă destul de sco-rojită, dar care avea, nu știi cum, ceva vesel.

– Aista-i hanul Anicuței, cea care m-a vîndut. Da' să știi că nu-i port pică. Chiar mă rog pentru ea. Strașnică muiere, șopti apoi.

Codrul era din ce în ce mai des, așa că îl întrebai ce căutăm noi acolo.

– O să vezi tu, spuse. Două lucruri: mai întîi, ne apropiem din spate de gospodăria lui jupîn Culiță, apoi, înainte de asta, știi eu o poieniță unde ne-om opri să mai stăm de vorbă, să te încerc și să te mai învăț cîte ceva.

Nu după multă vreme, cam un ceas, dădurăm într-adevăr de o poieniță cu iarbă mătăsoasă și cu un izvor cristalin într-o margine a ei, sub o stîncă.

– Ţezi și-ți trage sufletul, pînă ți-oi povesti ce și cum. Sau vrei mai bine să ne apucăm numaidecît de treabă? Dacă mă gîndesc un pic, poate că ar fi mai bine așa. Om vedea noi.

Și, pe nevestite, își lepădă toiagul și-mi trase un pumn în burtă. Noroc cu unchiu-meu și cu învățăturile lui, că l-am zărit cu coada ochiului și, cu un fel de presimțire, m-am rotit înapoi, sprijinindu-mă pe piciorul drept, cu stînga l-am apucat de mîna care venea spre mine, cu dreapta de frînghia cu care era încins, și cînd mi-am îndreptat genunchii, l-am și făcut să zboare de-a berbeleacul.

Se ridică icnind și, silindu-se să zîmbească, îmi spuse:

– Ești chiar mai bun decît credeam.

Îmi întinse mîna și, cînd i-o întinsei și eu, mi-o prinse ca în clește, ridică genunchiul, apoi slobozi călcîiul stîng spre pîn-tecele meu. Ținut de mîna n-am putut face nimic decît să mă răsucesc spre înapoi, astfel încît lovitura mai mult s-a freat de mine decît să mă prindă în plin, dar tot am căzut pe spate. Mînios, am sărit pe călcie și m-am năpustit asupra lui, care căzuse și el iar la pămînt, i-am pus o mîna sub bărbie și una pe creștetul capului și i-am zis:

– Îmi spui și mie ce înseamnă asta? Da' cinstit și repede, pînă nu-ți rup gîtul.

– Da' amarnic ești flăcăule. Se vede că nu-i a bună să te mînie cineva. Mă uitam eu la ochii ăia pieziși ai tăi, la pielea smeadă, și, dacă n-ai fi vorbit moldovenește, aș fi zis că ești tatar. Păi află că n-am vrut decît să te pun la încercare și, dacă o fi nevoie, să te mai învăț cîte ceva din ce știi eu.

I-am dat drumul și i-am zis:

– Ai cam ghicit. După mamă sînt tatar și învoiala între tata și unchiul meu, care e un han mai mic, cu vreo trei-patru sute de războinici, și e fratele mamei, a fost să mă trimită în fiecare an la el, să mă mai învețe din meșteșugurile lor: trîntă, călărit, lupta cu sabia, tras cu arcul și să vorbesc tătărăște. Că, cine știe, el n-are decît un fiu, de care nu-i prea mulțumit, că nu are cine știe ce minte, și...

– Da, acum pricep. Nu pricep ce cauți tu la mănăstire, dar, la urma urmei, nu-i treaba mea. Nici eu n-aș zice că sînt vreo ușă de biserică. Deci: pe vremuri, la Stambul, am lucrat pentru un oarecare kir Nikolaos, mare negustor de mătăsuri și mirodenii. Îi mai duceam cîte o scrisoare de taină, îl păzeam cînd se ducea la ibovnică, că avea și așa ceva și nu trebuia să afle nici nevasta, că ai ei i-ar fi putut face necazuri, nici altă lume, că, din pricina bogă-ției și, zice-se, a mijloacelor nu totdeauna curate prin care o do-bîndise, avea o mulțime de dușmani. Nu eram singur în treaba asta, ci eram cumva un soi de ucenic pe lîngă Vasilios, Vasilică, cum îi ziceam eu în glumă, dar numai cînd îl vedeam vesel, ceea ce era cam rar, căci umbla mai tot timpul încrunțat și uitîndu-se

în toate părțile, de parcă eram pînă de dușmani. Ceea ce cam așa și era.

– Măi Stephanos, îmi zice el într-o zi, că, înainte de a mă călugări, Ștefan mă numeam pe numele meu de mirean, măi Stephanos, vād că ești tare ca un bivol, dar că nu prea știi tu multe cînd e vorba de luptă adevărată. A, că ai un jungher sau un toiag ca arme, da, dar să știi că ele se pot frînge, îți pot fi luate și atunci nu e bine. Nu e bine deloc, mai ales cînd trebuie să-ți aperi viața. Sau, cum e slujba noastră, pe cea a stăpînului și, crede-mă, oricît de bine ne-ar plăti, morți nu facem două parale. Așa că, după ce am cumpănit bine, după ce m-am uitat la cum te porți, cum ești, am hotărît să te învăț meșteșugul nostru strămoșesc de luptă, cu mîinile goale, o *techné* tainică, cum spunea bunul nostru dascăl, răposatul taică-meu, Dumnezeu să-l odihnească, mie și celorlalți doi ucenici ai săi: „nu vă fâliți cu ce știți, folosiți doar la nevoie, dacă e ceva de viață și de moarte și numai ca să vă apărați, dar atunci fiți fără cruțare. Și învățați pe careva aceste lucruri doar după ce l-ați cîntărit bine și aveți atîta încredere în el încît să vi-l faceți frate de cruce”. Și asta aveam eu de gînd să te învăț – de cînd te-am văzut la mănăstire, am văzut ceva în privirea ta: că ești un om cinstit și hotărît, unul pe care, pe timpuri, mi l-aș fi luat în ceată ca mîna mea dreaptă, Doamne iartă-mă că vorbesc de asemenea nelegiuiri. Ne tragem un pic sufletul și începem?

Stăteam pe iarbă, cînd, deodată, apărui o căprioară, care se uită o clipă la noi, apoi se duse liniștită la izvor, ca și cum nici n-am fi fost și începu să bea apă. Eu mă gîndeam ce-o mai fi și asta, iar Smardie zise că, pe vremuri, cînd era cu tovarășii săi, deja ar fi fost la proțap, Doamne iartă-mă ce pofte mai am.

– Nici prin gînd să nu-ți treacă, auzirăm o voce liniștită, dar din care simțeam un soi de putere. Ridicînd privirile văzu-răm îndreptîndu-se spre noi un prea sînt pustnic, îmbrăcat în alb, cu părul alb și cu o barbă albă aproape pînă la brîu. Parcă nici nu mergea, ci cumva plutea și răsplinea în jur un fel de lumină.

– Nu vi-i rușine să vă țineți de tot feliul de blăstămății și să tulburați pacea acestor locuri? urmă el. Lăsați-l în plata Domnului pe ticălosul de Culiță: va plăti cu virf și îndesat pentru relele lui. Iar tu, Smardie, sau să-ți zic Ștefan?, nu-l du pe drumul pierzaniei pe acest flăcău. Are o datorie de îndeplinit, și eu va trebui să veghez asupra lui. Deci, întoarceți-vă de unde ați venit, că voi avea eu grijă de acest Culiță. Dar de învățat ceea ce aveai de gînd să-l înveți, străvechiul meșteșug *pankraton*, asta da, poți s-o faci, că va avea nevoie pe unde s-o duce.

Și pînă să apucăm să zicem ceva, bătrînul se șterse, ca și căprioara, lăsînd în urmă miros de tămîie, încît, dacă n-am fi fost amîndoi de față, să ne întrebăm unul pe celălalt, am fi zis că a fost o vedenie.

Ne traserăm un pic sufletul, apoi Smardie sări în picioare, mă înșfăcă de mînă și mă smuci să mă ridic, și zise:

– Gata, la treabă de-acu'.

Lucrarăm vreo trei ceasuri și cînd începu să curgă sudoarea de pe noi, înțepeni, cu ochii mari și cu gura căscată. Mă făcu să mă întorc și să mă uit încotro se uita și el. Deasupra conacului lui boier Culiță apăruse un nor negru, apoi din acesta un trăznet, și totul fu cuprins de flăcări. Vedeam oamenii cum aleargă de colo-colo cu găleți de apă, dar fără cine știe ce folos; în scurtă vreme, totul fu pirjolit.

– Măi, aici nu-i lucru curat, zise Smardie. Hai să plecăm, că cine știe ce-om putea păți și noi.

Îl ascultai și dădurăm să ieșim din poiană. La o cotitură a potecii, văzurăm un sălaș săpat în stîncă. Parcă nu fusese acolo cînd am venit. Sau am venit totuși prin altă parte?

Apropiindu-ne, îl zărirăm, la lumina unei candelă, pe bătrînul pustnic, îngenuncheat în rugăciune.

– Apropiati-vă fiilor, și intrați. Eu sînt cel care v-am îngăduit să-mi vedeți chilia. Am cugetat după ce m-am despărțit de voi și mi s-a arătat că tu – și se uită spre mine stăruitor – o să trebuiască să pleci foarte curînd, așa încît el n-are cum să te învețe tot ceea ce ar trebui să știi, așa că am luat asupra mea sarcina aceasta.

Îl privii neîncrezător, de unde să se priceapă la așa ceva? Cînd îmi răspunse, înghețai:

– Nebănuite sînt cărările sorții. N-ai de unde ști pe unde am umblat, ce știi și ce nu știi, și cu atît mai pușin pe unde te va mîna pe tine aceeași soartă. Îngenunchiați amîndoi și întindeți mîna dreaptă și închideți ochii.

Îl ascultarăm, ne împreună mîinile, apoi și le puse pe ale lui pe capetele noastre și închise și el ochii. Am simțit că mă trece un val de căldură, furnicături prin tot trupul și că vād tot felul de chipuri mișcîndu-se repede prin fața mea, cînd ne zise să deschidem ușor ochii, să ne frecăm palmele pînă se încălzesc, și să ne lovim pe umeri, pe brațe și pe picioare.

– Gata, feții mei. De-acum mergeți cu Domnul.

Ieșirăm din chilie și, după cițiva pași, cînd întoarserăm capul să ne luăm rămas bun, ia-o de unde nu-i.

